

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Tractatus septimus de thesauro & magnis bonis, quæ possidemus in Christo, & modo obseruando in meditatione eius passionis, & fructu inde percipiendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

TRACTATUS SEPTIMVS.

DE THESAURO ET MAGNIS

BONIS, QUÆ IN CHRISTO HABEMVS.

Et de modo in meditandis sanctæ eius
passionis mysteriis seruando, &
fructum inde nobis
eruendo,

CAPVT I.

*De thesauro & magnis bonis, quæ in Christo
habemus.*

*T*ibi venit plenitudo tem-
poris, misit Deus filium su-
um factum sub lege, vt eos,
qui sub lege erant, redime-
ret; vt adoptionem filiorum
Dei reciperemus. Dicit S.

Apostolus Paulus: Alia omnia tempora
gratiæ inania fuerunt, hoc tempus ea &
donis spiritualibus plenu est, & propterea
bono iure tempus legi gratiæ dicitur,
hoc enim nobis hæc gratia data est, quæ
est fons, principium & origo omnium
gratiarum. Misit Deus filium suum homi-
nem factum, vt nos à peccato liberaret, &
à potestate & seruitute diaboli sub qua
eram redimeret. *Nunc princeps huius
mundi eicietur foras, vt nos cum Deo in
gratiam reduceret, vt nos filios suos ado-
ptiuos efficeret, vt nobis cæli portas,
quas peccatum occluserat, aperiret. Post
calamitosum illum primorum paren-*

tum nostrorum lapsum, quo sibi &
nobis beatum iustitiæ originalis sta-
tum amiserunt, in quo à Deo creati e-
rant, & infinitis miseris se & posteros
suos subiecerunt. *Deus fecit hominem re-
ctum, & ipse se infinitis miscuit quaestionibus,*
vnum ipsis reliquum fuit solatium, inter
tot tribulationes, quod postquam Adam
peccauerat, Deus serpenti maledicens,
promiserit certo se tempore vnigenitum
suum daturum, qui factus homo, & pro
nobis passus, malis illis eriperet, in quæ
ob peccata cecideramus. *Inimicitias ponã
inter te & mulierem & semen tuum & semẽ
illius, ipsa cõteret caput tuum.* Hoc promif-
so, valde consolati fuere, pœnitentiam-
que egere, & filios suos docebant, quod
felicem statum, quem habuerant, amisif-
sent ob peccatum, sed Redemptor ventu-
rus esset, cuius virtute seruarentur. Hoc
promissum post Deus saepe confirmauit,

ee 3 præ-

praesertim his, qui plus ceteris placuerunt
vt Abraham, Iacob & Dauid, pollicens,
Seruatorem ex eorum femine nascitu-
rum. Idque tota Iudaeorum religio doce-
bat, & Prophetæ mira de hoc aduentu
praedicebant, eumque multis clamoribus
suspitiis & orationibus expectabant: *E-*

Isai. 16. 1.
Isai. 64. 1.
Isai. 45. 8.

mitte Agnum Domine Dominatorem terra
Vtinam dirumperes caelos, & descenderes:
Rorate caeli de super, & nubes pluant iustum,
aperiatur terra, & germinet Saluatorem. Et
in Canticis Sponsa optabat & dicebat:

Gen. 3. 1.

Quis mihi det te fratrem meum, fugentem v-
bera matris mee, vt inuentiam te foris, & de-
osculet te, etiam me nemo despiciat? quan-
do quidem Deum fratrem habeo. Et hæc
erat gentium expectatio: *Et ipse erit ex-*
spectatio gentium. Vt captiui redemptionem
expectabant, & hac spe alebantur,
& in virtute eius, qui venturus erat pec-
cata remittebantur, vt enim nos credi-
mus illum venisse, sic ipsi, illum venturum
credebant, & ideo nominabant eum, qui
venturus est: idque illud ipsum est, quod
petebatur à S. Iohanne Baptista: *Tu es qui*

Matth. 11. 3.

venturus est an alium expectamus?
Vbi ergo venit plenitudo temporis,
dum iam hora aderat, qua Deus decreue-
rat magnam hanc mundo misericordi-
am exhibere, misit filium suum vnigeni-
tum. Noluit Deus statim remedium mit-
tere, vt homines magis exploratam suam
haberent miseriam, & remedium efflagi-
tarent, & pluris aestimarent, cum daretur.
Frequenter non vult nobis mederi Deus,
nec nos consolari, vt nostram insufficien-
tiam agnoscamus, & quã nobis necesse sit
ad Deum cõfugere, & nihil nobis adscri-
bere. Postquam ergo decreuerat Deus no-
stris miseris mederi, & venit illud tam fel-
ix & desideratum tempus, quo nullas dig-
ne & debite, lapsum illum reparare, nisi
ipse Deus, poterat nec fat virium haberet
homo, vt suggeret, nec quidem Angelo-
rum vires sufficerent, vt hominem erige-
rent, diuinis opus erat viribus, & quia re-
dempto, cum culpæ satisfactione facien-
da erat, & hæc satisfactio pœnaria esse &
passiua debebat, Deus vero in sua substan-

tia & natura pati non poterat, inuenit di-
uina sapientia hoc medium & mirandam
inventionem vt filius Dei homo fieret, &
duabus naturis, diuina scilicet & huma-
na in vnã personam vnitis, ipse hoc ma-
ximi ponderis negotium redemptionis
humana perficeret. Inuentio sane sapien-
tiæ & bonitatis plena, quæ Dei magnitu-
dinem & infinitam potentiam declararet
clarius quam aliquod eorum operum,
quæ in mundo fecerat. Ideoque à Deo
petit Propheta: *Excita potentiam tuam, &*
veni, vt saluos facias nos. Petiit vt in hoc ad-
uentu potentiam suam demonstret, opus
enim maiorum virium erat, quam in
mundo Deus facere poterat. Hinc San-
ctus Augustinus ait, magnum fuisse opus
mundum creare, & tam perfectas creatu-
ras, & potestatis eius signum fuit, & pro-
preca Ecclesia canit: *Credo in Deum Pa-*
trẽ omnipotentem Creatorem celi & ter-
ra? redemptioni tamen mundi compa-
rata, quasi nihil est.

Hincque est, quod Dauid creatio-
nem nominet opus digitorum Dei. *Qu-*
niam videbo caelos tuos, opera digitorum
tuorum, lunam & stellas, qua tu fundasti.
Psalmo octauo, versiculo quarto.
Dum vero fit mentio de redemptione ge-
neris humani, vocatur opus brachii: *Fe-*
cit potentiam in brachio suo. Quantum in-
ter brachium & digitum interest, tantum
& inter vnum & alterum onus. Et non
solum hoc opus Dei potentiam & magni-
tudinẽ, sed & hominis ostendit, & quã-
ti illum faciat, & multo pluris, quam in
creatione.

Hincque ait Ecclesia: *Deus qui huma-*
na substantia dignitatem mirabiliter condi-
disti, & mirabilius reformasti. Multum de-
dit homini Deus eum creando, sed plus
dedit redimendo. Dicit Sanctus Leo Pa-
pa; Deum hominem ad altissimũ statum
extulisse, dum illum ad imaginem & simi-
litudinem suam creauit, sed magis illum
extulisse & nobilitasse, dum se, Deus
non solum ad hominis imaginem & si-
militudinem, sed verum hominem fa-
ceret.

Tanta

Tanta & tam innumera bona ex Dei incarnatione vt nos redimeret, sumus assecuti, vt & culpam Adæ mundo vtilem reputare oporteat. Sicut Ecclesia Sabbato sancto in mentis excessum rapta compuncta & Sponso suo se oblectans canit: *O felix culpa, quæ talem ac tantum meruit habere Redemptorem! O certe necessarium Adæ peccatum, quod Christi morte deletum est!* O felix malum, ex quo tantum ad homines manauit bonum! O felix infirmitas, cui tali medicina medicatum est! Plus nobis per Christum datur, quam per Adam ablaturum est. Maius est redemptionis emolumentum, quam culpæ detrimentum. *Non sicut delictum, ita & donum:* Romanorum 5. versiculo 15. ait Sanctus Apostolus Paulus ponderans maiorem fuisse gratiam, quæ mundo per Christum collata, quam damnum, quod Adæ culpa illatum est. Et Sanctus Bernardus idem Sancti Pauli allegans testimonium ait: *Vehementer quidem, Dilectissimi, vir vnus & mulier vna nocuere, sed gratias Deo, per vnum nihilominus virum, & mulierem vnam (quæ Christus & virgo sunt) omnia resaurantur, nec sine magno favore gratiarum, neque enim sicut delictum, ita & donum, sed excedit damni estimationem, beneficii magnitudo.* Innumera & ineffabilia sunt bona & thesauri maximi, quos in Christo habemus. Dicit Sanctus Paulus, à Deo sibi hanc datam gratiam, vt gentibus prædicaret & exponeret has diuitias & inestimabiles thesauros, dum ait: *Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hac, in gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias Christi.* Hac gratia nos iam indigemus. Dicebat ipse Christus Samaritana: *Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi: Da mihi bibere. O mulier si gratia quem mundo exhibuit Deus, illudque tam excellens donum, tibi nota essent quod promiserit filium suum se daturum quam & dedit. Hoc donum doni nomine dignum est: hoc enim, omnia Dei dona comprehenduntur: Omnia nobis cum illo donauit. Vtinam donum hoc, & bona quæ*

in illo recipimus, noscimus & intellexeremus! Vtinam hanc nobis auri venam aperiret, si hanc nobis fodinam ostenderet & thesaurum hunc grandem declararet, quam diuites, quam felices essemus! Hanc Sancto Augustino Deus fecerat gratiam, hincque ille dicebat: *Domine, qui tibi ob creationis beneficium non seruit, infernum ille meretur, sed qui tibi ob redemptionis beneficium non seruit, nouo illo inferno opus est.*

Narratur de patre Magistro Auila tantum hic habitum contraxisse, vt si quis aliquod sibi à Deo impensum beneficium miraretur diceret: Non hoc mirare, sed potius obstupescere & mirare quod tam te amauerit Deus vt pro te homo fieret. *Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret.* Ioannis tertio versiculo decimo sexto. Nequibat Sanctus Apostolus & Euangelista Ioannes exprimere quanto altitudinis gradu Deus non amaret, sed amorem ex dono metitur. Ex summitate doni nobis collati, metendus amor, quo nos dilexit; quantum enim donum, tantus fuit & amor. Deus ergo tantopere mundum dilexit, vt nobis filium suum vnigenitum daret, vt ille homo fieret, vtque illo moriente nos viueremus: *o mira circa nos tua pietatis dignatio Canit Ecclesia: o inestimabilis dilectio charitatis! Vt seruum redimeres, filium tradidisti.* Quis tale quid cogitare, quis tam temerarius esse auderet, qui apud Mautos captos, vt à Rege suo peteret: Domine, mitte huc filium tuum vnicum, vt hic inter infideles hos moriatur, vt me redimat. Quod ergo non auderet eloqui, nec imaginari, nec in cogitationem tuam cadere posset, Deus pro te facit.

Neque nos solum captiuitate liberauit, sed & ad filiorum Dei dignitatem extulit: nostram induit naturam, vt suæ nos participes redderet, Deus se hominem fecit, vt nos Dei filios faceret. *Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, vt filii*

Augustinus.

In Sabbato sancto.

Christus factus est homo, vt nos faceret filios Dei.

1. Ioan. 3. 3.

filii

filii Dei meminimus & sumus (dicit S. Ioannes) utque vere Deum Patrem nominare, & Iesum Christum eius filium fratrem possimus. Ideoque ait S. Paulus non dignatur nos ut fratres habere, & nominare. *Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens. Nunciabo nomen tuum fratribus meis.* Sed potius videtur ille gloriari, & sapius hac voce vitur, & pleno ore fratres nos nominat. Quid ergo amplius exoptandum ei, qui Deum patrem & Iesum Christum fratrem habet, in quorum manib. omnis potestas in caelo & terra est: *Data est mihi omnis potestas in caelo & in terra?* Dum fratres Ioseph videbant eum in Aegypto in summo dignitatis gradu collocatum, & toti Aegypto dominantem, & Pharaonem omnia regni negocia per ipsum expedientem, dum dicerent. *Ite ad Ioseph* postquam Ioseph eos eo metu, quo ab eis sibi illatam iniuriam correpti erant, liberasset, & necessaria quaeque offerret, & diceret: *Nolite timere, ego pascam vos;* quam laeti & hilares erant? Omnes ad se accedere voluit, curus dedit, quibus bona sua adueherent: *Venite ad me, & ego dabo vobis omnia bona Aegypti.* Genes. 45. versiculo 18. Idem & nobis facit Christus Seruator noster, qui frater noster est, & nos amat plus, quam Ioseph fratres suos, omnes nos secum ducere vult. *Pater quos dedisti mihi, volo & ubi sum ego, & illi sint mecum.* Ioannis 17. versiculo 24. Dicit ipse apud Sanctum Ioannem. *Currus dat, ut eo veniamus, quae tot Sacramenta & laetitia sunt, ut eo perueniamus.*

Christus & noster redemptor est & mediator apud Deum.

Sin transgressiones & peccata, quae in illum commisit, se offerat, cum illa propter poenitentiam oblitus est. Idque non sufficit, sed praeterea mediator noster est & intercessor apud Deum Patrem, ut misericordiam & veniam impetret. Hocque ipso nos confirmat Sanctus Apostolus & Euangelista Ioannes: *Filioli hac scribo, ut non peccetis, sed & si quis peccauerit, advocatum habemus apud patrem Iesum Christum iustum,* 1. Ioannis 2. versiculo 1. Et Sanctus Apostolus Paulus dicit, ideo

Christum caelos ascendisse, ut officio advocari & patroni pro nobis fungatur ante Patris tribunal. *Ut appareat nunc vulnus Dei pro nobis.* Hebraeorum 9. versiculo 4. Affirmat S. Bernardus eum in caelo Patris caelesti vulnera monstrare & exhibere dicens, illa se nostri causa eiusque mandato accepisse, ne permittat perdi, quod tam caro emptum est. Vti sanctissima Angelorum Regina benedicto filio suo ostendit vbera, quae luxit, pro nobis intercedens; sic & filius vulnera caelesti Patris, quae pro nobis accepit, ostendit. Hanc dicunt Sancti causam esse, quod post gloriosam resurrectionem voluerit eorundem signa & foramina superesse.

Refert Sacra Scriptura post mortem Iacob fratres Ioseph adiisse, verentes ne iniurias sibi illatas, quas viuentis patre non vltus erat, vltisceretur, & dixisse: *Pater noster mortis suae tempore nullum filii maius optabat bonum, quam ut frater iniurias sibi illatas obliuiscatur & ignoscat, & Nos quoque oramus ut seruo Dei patri tuo dimittas iniquitatem hanc.* Bene notandum: iniurias patri non fuisse illatas, sed paternus amor filiorum delicta, sua facit. Eodem modo & Christus Seruator noster, magno illo erga nos amore scelera & peccata nostra, sua facit, quando quidem illa in se suscepit, & nobis fideiussor factus est. *Posuit Deus in eo iniquitatem omnium nostrum.* Et iniquitates eorum ipse portabit. Esaias 53. versiculo 6. & 11. Dicit Isaias, Eamus ergo & nos eadem cum legatione & petitione ad aeternum Patrem, & dicamus ei: *Pater aeternae, dimitte filio tuo Iesu Christo haec mea peccata, nihil illi hora mortis magis commendatum fuit. Pater dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt.* *Quis ergo iam de venia desperet? Habemus sanguinis adspersionem melius loquentem quam Abel.* Dicit Apostolus Paulus. Habemus Christi sanguinem, qui pro nobis clamat melius, quam sanguis Abel, hic enim clamat & vindictam petit; sanguis vero Christi misericordiam clamat illis, pro quibus effusus

sus est, & qui effunderunt. Dum ergo peccatorum & miseriarum tuarum multitudinem & copiam diabolus tibi ob oculos ponit, vt te ad desperationem & diffidentiam redigat; tu oculos in Christum dirige, & imaginare, illum te manu ad Patrem ducere, & pro tereponderere & loqui, vt aduocatum & patronum, & confusionem verecundiamque tuam suis meritis & officiis Patri exhibitis tegere, & velare. Hoc modo novum rursus animum recipies, & diffidentia in spem vertetur, & tristitia in laetitiam, ipse enim nostra est iustitia, sanctificatio & redemptio, vt Sanctus Apostolus ait: 1. ad Corint. 1. vers. 30. *Qui factus est nobis iustitia & sanctificatio & redemptio.*

Sanctus Ambrosius inquit: *Omnia inquitur habemus in Christo, & omnia Christus est nobis. Si vulnus curare desideras, medicus est. Si febris astuas; fons est. Si grauari iniquitate; iustitia est. Si auxilio indiges; virtus est. Si mortem times; vita est. Si caelum desideras; via est. Si tenebras fugis; lux est. Si cibum quaris; alimentum est.*

Quodcumque desiderare potes, & quocumque indiges; in illo inuenies. Et alibi dicit: *Si in te surrexerit lupus; petram cape, & fugit: petra tua Christus est: si ad Christum confugias, fugit lupus, nec revertere poterit. Hanc petram quasi Petrus, cum cecidisset in fluctibus, & inuenit, quod quasi Petrus, quia dexteram amplexus est Christi, & a periculo liberatus est.*

Sanctus Hieronymus in illud Pauli. *De cetero fratres confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius, induite vos armaturam Dei, vt possitis stare aduersus insidias diaboli;* dicit ex eo quod sequitur, & ex omni eo, quod in Sacra Scriptura de CHRISTO Seruatore nostro legitur, manifesto colligi, arma omnia, quibus nos Apostolus iubet indui, esse Christum Seruatorem nostrum: quasi diceret *Induite IESUM CHRISTUM.* Et probat, quomodo Christus lorica, galea, thorax, scutum, & anceps noster gladius

Rodriguez exercit. pars 2.

est, & framea *virique parte acuta:* & omnia reliqua arma. Apocal. 1. v. 16. & cap. 2. v. 12.

Hinc arma nobis induenda, quibus nos armare debemus, vt omnibus tentationibus diaboli resistamus, & contra eius fraudes & insidias nos muniamus, & victoria potiamur; sunt Christi virtus; sic, vt Christus nobis omnia sit, & omnia in illo habeamus. Vtque illud euidetius intelligamus; Sacra Scriptura innumera illi nomina dat: cuiusmodi sunt: Rex, Magister, Pastor, Sacerdos, Medicus, Amicus, Pater, Frater, Sponsus, Lux, Vita, Fons, & alia similia. Sicut enim in illo sunt omnes thesauri sapientia & scientia

absconditi (vt ait Sanctus Apostolus Paulus) eodem modo & nostri thesauri & diuitiae in illo sunt reconditi, in ipso enim omne nostrum bonum & remedium constitutum est, & si opera nostra alicuius sint meriti, ex ipso est, ipsiusque sanguine tincta, valorem habent. Vt S. Iohanni in Apocalypsi dictum est, omnem illam multitudinem, quam ante thronum DEI videbat, albis & fulgidis vestibus indutam, & habentem palmas in manibus; illos fuisse, qui *vestes suas laue-*

runt & dealbauerunt in sanguine Agni. Omnia bona nostra, sunt vt partes & reliquae quaedam diuitiarum Christi. Quaecumque nobis adueniunt bona per illum veniunt, & eius merita. Per illum a tentationibus & periculis eripimur, per illum omnes virtutes consequimur, denique omnia in Christo habemus, & per CHRISTUM omnia nobis impetranda sunt.

Ideoque Ecclesia omnes orationes & petitiones claudit & finit, dicens: *Per Dominum nostrum Iesum Christum, secundum illud Prophetæ: Protector noster aspice Deus, & respice in faciem Christi tui.* Ignosce peccatis nostris per amorem, quo illum prosequeris, quandoquidem pro iisdem in cruce mortuus est. Conuertere oculos in vulnera, quae pro nobis accepit, & nostri miserere. Si Abraham, Iacob & Dauid tantum seruitio suo efficere

ff

potuc-

Ad Coloss. 2.

Apocal. 7.

Psal. 83. 10.

potuerunt in Dei presentia, ut illum placarent, & manum teneret, ne populum castigaret; idque non solum impetrarint, sed & ut eorundem intuitu & causa, multis eundem beneficijs & gratis afficeret, ut videre est, Deum multis locis dixisse & declarasse: *Propter seruum meum*

Esaiā. 45. 4. & 4. Reg. 19. 34. *Iacob & Israel electum meum, & propter David seruum meum.* Quanto plus Pater æternus propter **IESVM CHRISTVM** filium suum faciet, in quo sibi complacuit, ut ipsemet his verbis testatur: *In quo mihi bene complacuit.* Hinc ait Sanctus Apostolus Paulus: *Gratificauit nos in dilecto filio suo.* Et ipse Christus dicit & affirmat, quod quodcumque Patrem in eius nomine petemus, se facturum, nam

Matth. 17. 5.

Ad Eph. 1. 9.

Ioann. 14. 13.

ait: *Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo; hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.*

Luca 10.

Quanto iure Angelus ad Pastores aiebat ipso natiuitatis Christi die, & per illos ad nos: *Ecce enim euangelizo, vobis gaudium magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Saluator, qui est Christus Dominus.* Et non vnum hoc, sed multa gaudia & bona sunt. Mouet hic Origenes quaestiones, quare loquente Esaiā in singulari: *Annuncians bonum;* Sanctus Paulus hunc locum allegans in plurali dicat: *Euangelizantium bona;* responderet Christum non vnum solum, sed omnia bona esse. Ipse salus nostra, vita nostra, resurrectio nostra, lux mundi, veritas, via porta cæli, sapientia, potestas & omnium bonorum thesaurus est, pro nobis natus, pro nobis mortuus est, ut vitamur, pro nobis resurrexit, ut resurgamus, pro nobis cælum ascendit: dixit enim: *Vado parare vobis locum.* Et expedit vobis, ut ego vadam. Et inde S. nobis misit Spiritum. *Dedit dona hominibus.* Et à Patris dextera, vbi sedet, continuos nobis fauores & gratias mittit.

Esaiā. 52. 7.

Ad Rom. 10. 13.

Christus omnia nostra causa fecit.

Ioann. 14. 2.

Ioan. 16. 7.

Ad Eph. 4. 4.

Cyprianus.

Inquit S. Cyprianus, & hanc causam fuisse, quod vulnerum loca cicatricibus obducta non fuerint, sed aperta manserint, ut demonstrarēt foramina hæc, quasi fontes gratis & thesauris fluentes man-

fuisse & continuo maxima cum liberalitate fluere & manare, ut sicari non possint. *Manus eius tornatiles, aurea, plena, hyacinthis.* Aureas manus & lapidibus pretiosis plenas habet, & quia perforatas, manant ex foraminibus, dona. Concludamus ergo eo, quo Sanct. Apostolus Paulus modo concludit: *Habentes ergo Pontificem magnum, qui penetravit caelos, Iesum Filium Dei, qui sedet ut mediator & intercessor ad Patris dexteram, & ei æqualis est: Adæmus cum fiducia ad thronum gratia eius, ut misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno.*

De S. Bernar. in eius vita legitur, quod in quadam ægritudine quam habuit, raptus sit in extasin, & videbatur sibi ante Dei tribunal duci, & se ibi à diabolo accusari, & dici, quod gloriam non mereatur. Cui Sanctus respondit: Fateor me gloria indignum esse, sed Domino meo **IESVM CHRISTO** illa debetur, & duplici ille titulo caelos possidet; prior, quod vnigenitus Patris æterni sit, posterior, quod illos sanguine suo mercatus sit, Patri obediendo vsque ad mortem. Ipse prior horum duorum titularum contentus est, & posteriore mihi donauit, cuius virtute ius meum in caelos vendico, & in hoc confido. Hoc responso Diabolus confusus est, & iudicij forma & tribunal euauit, & Sanctus ad se rediit.

Huic ergo nobis confidendum est, & omnis eo spes dirigenda. Iacob & maioris natus fratris veste indutus benedictionem à patre obtinuit, vestiamus & nos **IESVM CHRISTVM** fratrem nostrum maiorem, tegamus nos pellicibus agni immaculati, ipsius meritis & passione nos muniamus, hocque modo æterni Patris benedictionem consequemur.

CAPVT II.

Quam vilis & Deo grata sit Pas-
sionis Christi Seruatoris
nostri medita-
tio.

qui amatur, multa ei dona & munera mitteret.

Ut patet in matre aliqua nobili domi-
na & diuite, quæ valde absentem filium
diligat; si illi dicitur filium de illa fre-
quenter agere & loqui, & fere semper de
deliciis, quibus illum educabat, aliif-
que beneficiis audiri loqui, similiter de
laboribus & doloribus, quos eius cau-
sa perpeffa est: gratius illi est, & plu-
ris facit, quam si nullum eius memo-
riam habentem filium contingeret il-
li multa serica, & aurea monilia mit-
tere.

Simile.

Eodem modo & DEVS, qui omni-
bus alijs in rebus amoris proprietates
& leges obseruauit, & hic eas non ne-
glexit, quod proprietates eorum sit, qui
feruenter amant. Hincque est, quod
valde expetat, & magni faciat nos eius
vsque memores esse, & de eo benefi-
ciis, mirisque operibus, quæ nostra
causa fecit, meminisse. Huc accedit,
si nos frequenti horum beneficiorum
memoria exerceamus; non multum
temporis elapsurum, quin in nobis sine-
re DEO, in eorundem compensa-
tionem seruiendi, desiderium nascatur.

Refert Blosius de sancta Virgine Ger-
trude, illi à Deo esse reuelatum, quod
quoties quis cum deuotione Iesu Chri-
sti Crucifixi imaginem adspexerit, to-
ties eundem blande à diuina misericor-
dia adspici. Eruamus ergo hinc, quan-
doquidem ipsi graue, & molestum non
fuit nostri amore pati; ne nobis quoque
graue sit eius, quod ipse pro nobis pertu-
lit, recordari.

Blos. 2. mo-
ni. spiritual.
S. Gertrudis
reuelatio.

De Sancto Francisco legitur, quod
prope Sanctam Mariam de Portiuncu-
la transiens alta voce plorauerit & con-
questus sit: Quod quidam vir gravis &
Dei famulus illac proficiscens, cui ille
notus erat, audiens, & illum tam tristem
& lachrymis obrutum videns, & pu-
tans aliquid infortunii accidisse, illum
accessit, & interrogauit, quid esset &
accidisset, quod illum male haberet?

p. 6. l. c. 86.
Chron. S.
Francisci.
S. Francisco
memoria pas-
sionis Christi
elicit lacry-
mas.

ff 2 San-

Augustinus inquit: Nihil tam saluti-
ferum nobis est, quam quotidie cogitare,
quanta pro nobis pertulit Deus & homo. Et
Sanctus Bernardus dicit, nihil esse effi-
cacijs ad conscientia nostræ vulneribus
medendum, & animam purgandam &
perficiendam, quam frequens & conti-
nua Christi vulnerum, passionis mortifi-
que eius meditatio. Quid enim tam effi-
cax ad curanda conscientia vulnera, nec-
non ad purgandam mentis aciem, quam
Christi vulnerum sedula cogitatio. Et contra
quascunque tentationes, præsertim
inhonestas, dicunt Sancti nullum præ-
stantius, remedium reperiri, quam pas-
sionem CHRISTI cogitatione, & in e-
ius vulneribus nos abscondere. Dicit S.
Augustinus: In omnibus non inueni tam
efficax remedium, quam vulnera Chri-
sti: Et S. Bonauentura ait: Qui se in-
tenti & deuote in sanctissima vita & pas-
sione DOMINI exercet, omnia viti-
lia & necessaria ibi inuenit, nec opus est,
ut extra IESVM aliquid quarat. Hanc
ob causam videre est Sanctos hoc exer-
cizio præsertim vsos fuisse, eoque ma-
gnam sanctitatem, & perfectionem pa-
rasse.

Quantumuis hoc in exercitio aliud nõ
subellet, quam nos Dei recordari, &
in memoriam reuocare beneficia, quæ
à munifica eius manu recepimus, hæc
nilominus cogitare, magni sanè præ-
cii & valoris esset apud DEVM. Nam v-
na conditionum amoris est, curare, vt
ille, quem amore prosequitur, eius sæpe
memerit & cogitet beneficia, quæ ab
illo recepit, & vt frequenter de iisdem a-
gat & loquatur. Quique vere amat, his
delectatur magis & gratius est, quam si

Sanctus muleus cum lachrymis & suspiriis respondit: Me multum affligit, & defleo magna tormenta & cruciatus, quos DOMINVS MEVS IESVS CHRISTVS sine vlla culpa passus est, & deploro nos homines summi beneficii tam esse oblitos, cum tamen passionis eius causa sumus.

CAPVT III.

De modo in Christi Seruatoris nostri passionis meditatione obseruando, & de compassionis affectu inde eruendo.

Modus meditando Christi passionem.

Simile.

Modus in Christi passionis meditatione seruandus, ille fere est, quem Sancti & spiritualis vitæ Magistri docent in oratione obseruari oportere. In qua monent totum tempus non discurrendo per totam historiam & meditandis consumendum, sed voluntatem, præsertim affectibus, & desideriis mouendam esse: quæ prius in animo formantur, vt postea in actum deducantur, & huic potissimum in oratione insistendum & immorandum, vt enim ille, qui fodit, vt aquam quærat, vel thesaurum inueniat, subsistit, neq; tunc amplius fodit, vbi id, quod quærit, inuenit; eodem modo auro & veritatis thesauro & affectus, quem quæris, meditatione & intellectus consideratione reperto; aqua que viua, quam anima tua petit & sitit, effossa, non altius intellectu fodiendum, neque penetrandum, sed in his voluntatis affectibus & desideriis subsistendum, donec hac aqua te satiaris & sitim expleueris, & tibi satisfeceris. Hic enim finis est, qui in oratione quæritur, & fructus, qui eruitur; ideoque ad hanc omnes meditationes, considerationes, & intellectus discursus dirigendi sunt.

Idem ergo hic modus in Christi Ser-

uatoris nostri passionis meditatione seruandus. Et hinc in medium adferemus adfectus ex meditatione eruendos, & quibus insistendum sit, annotantes aliquas considerationes, quæ hos in nobis gignant & excitent.

Multi sunt affectus, quibus magno cum fructu nobis insistere & immorari licet, qui tamen ab illis, qui hæc tractant, ad septem adfectuum genera reducuntur.

Primus est compassio: Aliquam alicui compati, & affligi ob eius afflictionem, & dolorem ex eius dolore capere, illum in tribulationibus, sensu & cordis lachrymis, comitari, quo videtur cruciatus & dolor vtrique participari, & eo ipso, quod in me recipio, videtur alter leuari, & eius dolor & afflictio minui. Vt contra, dum quis ostendit se, alterius malo & infortunio gaudere, irridet, illicque illudit; eiusdem cruciatum, & dolorem auget, & plus ab altero sentitur.

Et licet verum sit, nos hoc modo facere non posse, vt Christi dolores & cruciatus mitigentur, quod iam transferunt, tamen illi nostra hæc compassio gratissima est, quod ea certa quadam ratione, ipsius dolores & cruciatus, nostros faciamus. Hinc est, quod dicat Sanctus Apostolus Paulus: ad Roman. 8. v. 17. *Si autem filij & hæredes, hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi: si tamen compatimur, et & conglorificemur.* Si sumamus & in nos transferamus CHRISTI dolores, iidem condolendo, simul & gloriæ hæredes cum illo erimus.

Ad hunc compassionis adfectum excitandum, multum conduxerit dolorum, cruciatuum, & tormentorum, quæ CHRISTVS passus est, magnitudinem considerare, quod, vt aiunt Theologi & Sancti, maxima fuerunt, quæ quis in hac vita fuerit passus, vel pati poterit, secundum illud Ieremiæ dictum: *O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor similis, sicut dolor meus.*

Primum,

Primum, nulla eius corporis pars fuit, quæ non grauissimos dolores & cruciatus pateretur. *A planta pedis vsque ad verticem non est in eo sanitas.* Manus & pedes clavis perfossi, caput corona spinea confixum, facies sputis fœdata, corpus flagris laceratum, & crucis tormento extensum. *Dinumerauerunt omnia ossa mea.*

Nec solum in corpore stetit dolor, sed & in animam redundauit, licet enim natura humana diuinæ personæ vnita fuerit, tamen sensit & passionis amaritudinem, quasi vnio illa non fuisset. His accedit, quod omni solatio carere voluerit, quo dolor ille maior esset.

Idque erat, quod in cruce dixerit. *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Matth. 27. vers. 46. Martyres in suis tormentis cœlesti & diuino solatio fruebantur, quod illos non fortiter solum, sed & hilariter tormenta pati faciebat. Christus vero Redemptor noster, vt plus nostri amore pateretur, vndique consolationi, & dolorum mitigationi aditum præcepit, tam quæ cœlo, quam quæ terra adferri poterat, quantum ad inferiorem partem attinet. Ideoque non solum à discipulis, sed & à patre derelictus fuit. *Factus sum sicut homo sine adiutorio inter mortuos liber*, quamuis morte & pœna non dignus, quod liber à peccato essem.

Ad CHRISTI dolorum magnitudinem intelligendam, sufficit, quod ipse tantum de iisdem cogitans, sanguinem in horto suaderit, tantaque id abundantia, vt in terram fluxerit; quid ergo futurum erat in passione, si sola cogitatio tantum doloris & cruciatus attulerit.

Denique tanti eius fuisse dolores & tormenta, vt sancti dicant, quod nullus inter illa sine miraculo viuere posset, quo vitam seruaret: ideoque necessarium fuisse Christo diuinitatem hic auxilio accersere, ne inter illa moreretur. Quod vero illic diuinitas operabatur, nõ erat, ne dolores sentiret, sed ne nimius

dolor & cruciatus illi mortem inferret, vt tanto plus pati posset. Vnde Dei misericordiam & liberalitatem considerare & ponderare licet, qui miracula faciebat, vt sancti Martyres tormenta non sentirent, & in se eadem operabatur, vt plus pateretur, & plus nostri amore sentiret.

Præter exteriores hos dolores, qui corpus excruciabant, etiam vt ante diximus, alii interiores dolores, immediate sanctissimam eius animam affligebant; quia prioribus maiores fuerunt. Ab ipso enim conceptionis momento semper ei obuersabantur & præsentibus habebat hominum errores & peccata, ab orbis exordio admissa, & omnia ad mundi vsque finem committenda. Et quia vna ex parte tam Deum amabat, & iniurias & offensiones suas esse videbat, altera ex parte tam animas diligebat, & eis eadem peccata damno & perditioni esse & quod quantumuis ille mortem & passionem, vt illis succurreret, libens offerret; tamen tam innumeræ erant futura animæ, quæ eandem in commodum suum non verterent, sed potius mortem vitæ præponerent; erat ei hoc vt gladius anceps, illum vtrinque vulnerans partim ob Dei offensionem, partim ob animarum perditionem & condemnationem.

Hinc constat nec dici nec quidem cogitari posse incomparabiles illos dolores, quibus sanctissima illa anima affligebatur. Quæ omnia tormentis, doloribus & iniuriis connexa & in oratione, quam in horto habebat, illi ante oculos posita, sanguineum sudorem expresserunt, tanta copia, vt in terram deflueret.

Quicquid præterea tota vita passus est, semper oculis eius obuersabatur ab ipso conceptionis puncto, vsq; in illud momentum, quo in cruce exspirauit, secundum illud Prophetæ, Psalm 37. vers. 18. *Et dolor meus in conspectu meo semper.* Vnde intelligi potest totam Christi vitam fuisse continuum passionis diem. Et sapius:

Interiorum dolorum fontes varii.

pius maius tormentum, & dolor esse solet, aduersitatem & cruciatum expectare, quam pati. Sic ut tota eius vita immensorum dolorum mare fuerit, qui noctu & interdiu sine mensura aliqua sanctissimam illam animam affligebant.

Quicumque ergo hæc speciatim & per singulas partes attenderit & examinabit, quodque qui patitur, Dei filius sit, & pro nobis hæc patitur, & puro puro nostri amore, si ad compassionem non moueatur, saxo durius cor sit illi necesse est.

Bern. ser. ser.
4. hebdom.
sanctæ Mat.
27. 45. & 51.

Hinc ait Sanctus Bernardus, quandoquidem terra tremuit, petra scissæ sunt, monumenta aperia, velum templi scissum, & Sol & Luna obscurantur; etiam æquum esse, ut & nos iis condoleamus, quæ Dominus pro nobis patitur. Non fas nos petris duriores esse, & creaturis rationis expertibus insensibiliore: dolore ergo cor nostrum scindatur, & viscera diuidantur. *Fili mi Absolon, Absolon fili mi, quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te? Absolon fili mi, Fili mi Absolon*, dicebat Rex Dauid, 2. Reg. 8. vers. 33. Si ille filii mortem plangens, qui ramen eum persequebatur, & regno exuere volebat; talia proferebat; quanto magis nos huiusmodi conuenit, filii Dei mortem plangentes, qui ideo mortuus est, ut nos captiuos redimeret, & Patris æterni regno donaret.

CAPVT IV.

De doloris affectu, & peccatorum nostrorum contritione, quæ ex Domini nostri Iesu Christi passionis meditatione eruenda.

2. Affectus
est Dolor de
peccatis.

Secundus affectus, quo nos exercere, & ex Christi passionis meditatione erui oportet, est dolor & peccatorum nostrorum contritio. Hic est maxime proprius

fructus, quem inde habere possumus, & ut nobis de grauitate & malitia peccati constet: & remedii consideratione oculos nobis aperire debet, ut magnitudinem infirmitatis agnoscamus. Dicit Sanctus Bernardus: *Agnosce ô homo, quam grauis sint vulnera, pro quibus necesse est Dominum Christum vulnerari*: grauitatem vulneris intellige, quod tam preciosa medicina egebat. Nihil tam peccati grauitatem indicat, quamuis infernus ei æternum debitus adiungatur, quam quod tantum malum, peccatum sit, ut necesse fuerit Deum hominem fieri, ut huic debito fieret satis; alio enim modo secundum iustitiæ rigorem satisfieri nequebat, nam Dei iustitiæ damnus & detrimentum inferebatur.

Offensio enim certo quodammodo infinita erat, quod contra infinitum Deum commissa esset, unde purus homo illi satisfacere non poterat, ob magnum quod inter Deum & purum hominem discrimen est. Necesse ideo erat, ut ille, qui pro eadem satisfactorus erat, infinitæ dignitatis homo esset, ei æqualis, qui iniuriam passus & offensus erat, & illi in bonitate respondens.

Hoc Theologi quodam exemplo declarant. Si quis hubulcus vel rusticus, vilis vel plebeius homo fuisse Regem pulser, vel colaphum impingat; certum est Regem non crediturum sibi satisfactum esse, si illum vilem hominem similitudinem curet fuisse pulsari, aut colaphum infringi, vel etiam ex patibulo suspendi, ducenta vel plura verbera dari, quod tantum inter Regem & illum discriminis sit, quid enim colaphus & iniuria Regi illata cum rustici colapho & morte comparationis habet? Qui ergo Regi satisfacti poterit? Scis quis? Si ille fieret, vel factus esset tantus Rex, quantum ipse est, tunc enim æqualis esset satisfactio, qua Rex contentus esset. Idem & hic contingit: vilis & abiectus homo, puluis & cinis offenderat & iniuria affecerat eceli & gloriæ Regem, impegerat (vita dicam) Deo colaphum, hoc enim, quan-

tum in se est, facit, qui mortale peccatum committit, quamuis vilis & abiectus hic homo moriatur, nō satis fit iniuriæ. Qua ergo ratione satisficit? Si hic homo Deus esset, ei, cui illata est iniuria, æqualis, & hic homo pateretur iniuriæ; fit satis. quod ergo remedium, cum alius Deus non sit, quam vnus solus? Hæc Dei infinita misericordia & mira inuentio & artificium fuit, quod excogitauit, vt homini ignoscere sine iniuriæ suæ detrimento: quod quamuis ipse offensus, & alius Deus non esset, qui satisfacere posset; se hominem Deus fecit, vt pateretur & moriretur homo, quandoquidem homo Deum offenderat & iniuria affecerat, vtque infiniti valoris esset passionis opus, quandoquidem offensio, & culpa certo quodam modo infinita fuerit; vtque ille, qui patitur, etiam Deus esset, cuius infiniti valoris sunt opera, quod Dei infiniti opera sint. Hæc passionis Dominicæ necessitas fuit, quæ peccati grauitatem & malitiam liquido demonstrat. Hinc queat Sanctus Iohannes Damascenus, quod quamuis Deus quotquot à mundi exordio homines fuerunt, eruntque vsque ad eiusdem finem, ob peccatum in infernum præcipiter; non tam diuinæ iustitiæ satisfactum iri, quam Dei incarnatione, & morte satisfactum fuit. Estque hoc non aliqua hyperbole aut emittens superiectio, sed ipsissima veritas. Torus enim infernus, & eius æternum ætatura tormenta non sunt satisfactio æqualis CHRISTI vitæ & morti, qua ille (quoniam satisfaciens DEVS erat) diuinæ iustitiæ integre satisfecit, & debitum soluit, imo plus; in inferno enim nunquam pro vno solo peccato satisficit.

Secundum hoc ergo, dico vnum fructum præcipuorum ex passionis meditatione colligendum esse, multum peccata nostra plorare & odio habere, quandoquidem tanti Christo constiterunt. Harum spinarum & flagrorum, Domine, peccata mea causa sunt. Ego sum, qui peccavi, ego inique egi, vertatur, obsecro,

manus tua contra me. Tollere me, & mittere me in mare. scio enim ego, quoniam propter me tempestas hæc grandis venit. Ionæ 1. 12. Hanc ego DOMINE crucem merui, ego conspui, flagellari, & illudi debebam.

Sanctus Bernardus huic proposito accommodam adfert considerationem. Ludebam ego in foro cum collegis, & in Regio tribunali mortis sententia in me ferebatur: quam vnigenitus Regis filius audiens, coronam ex capite deposuit, & vestes regias abiecit, & foras venit sacco indutus, cinere conspersus caput, pedibus nudis, plangens & plorans feruum suum morte damnatum. Video illum repente tali modo exeuntem, rei nouitate obstupefactus, causam interrogo; audio ire, vt pro me moriatur. Quid me hoc casu facere conuenit? Quis tam fatuus & inhumanus erit, vt ad lulum redeat, & illum non comitetur, nec cum illo ploret? His ergo & similibus considerationibus in oratione occupandi, stantes & plorantes nostra peccata, quæ passionis CHRISTI causa fuerunt. Hinc B. Pater N. in passionis exercitiis pro petitione, dolore, sensu & confusione ponit. Quare tanta pro peccatis meis DOMINVS passus est? Et petitio, quam B. Pater loco proemii ponit, semper est, quod vult nos inde colligere.

Valde à Sanctis hoc exercitium commendatur, ideo æquum, nos id non obliuisci, sed eo vti & exerceri, tam qui incipimus, quam qui progredimur, quod magno commodo fit.

Primo hoc exercitio, quiuis se recte in humilitate, & DEI timore conseruat. Fortissima enim & efficacissima considerationum, quæ adferri possunt, ad nos humiliandos & confundendos, est peccatorum consideratio, & eorundem dolor & contritio. Qui Deum, Creatorem & Dominum suum offendit, & æternum inferno addici merebatur, quas contumelias, quas iniurias, quas contemptus non æqui bonique consulat, in extimam, quæ

Ignat. 1. exerc. spirit.

Ex hoc exercitio nascitur humilitas.

quæ contra diuinam Maiestatem commisit, compensationem, & satisfactionem?

2. *Securitas de venia.*

Secundo hoc exercitium satis nos securos de venia reddit. Nihil enim cuiquam plus satisfacere potest, & certior rem reddere, quod Deus iam peccata dimiserit, quam quod eadem planxerit & deus contritus sit. Si peccata oculis subiicis, & de eis doles & confunderis; non illa adspiciet, sed obliuiscetur, hinc Sancti tam peccata in mentem reuocabant, & ob oculos ponebant: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Id est, coram me: Dicebat Propheta, Psalm 50. 5. II. vt DEVS illa obliuisceretur, & oculos ab illis auerteret. Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Ideoq; notat Sanctus Hieronymus in verba eadem.

Hieronymus.

Quia si tu ponis illud ante te, Deus illud non ponit ante se. Nihil tam oculos DEI, à peccatis nostris auerit, quam si nos illa intueamur, & iis confundamur & erubescamus. Ideoque hoc vnum eorum est quod nos certiores reddet, & delectabit in hora mortis: idcirco nos ante, hoc in eo exerceri expedit.

3. *Antididum pro futuris peccatis.*

Tertio, non tantum remedium est præteritorum criminum, sed & antididum, ne post in peccata labamur. Qui enim continue se confundit, & dolet se Deum confundisse procul abest, vt iterum & de nouo peccet.

4. *Solacium in tentationibus.*

Quarto efficax remedium est, vt quis possit se consolari & confirmare, qui tentationibus non consentit, quibus infestatur. Nam qui contritionis se actibus exercet, & peccatum odio habet, proponens potius mori, quam vnum lethale peccatum admittere; certior esse potest se tentationibus & scrupulis aduenientibus non consentisse, nam quis ei, quod tanto odio prosequitur, tam facile assensum dat?

5. *Amor Deo.*

Præterea hoc exercitio se exercere, est amoris diuini exercitio exerceri. Genuina enim & vera contritio ex Dei amore nascitur, quod illum offenderit, qui tam

bonus, & amore dignus sit, ideoque quanto magis quis DEVM nouit & amat; tanto magis dolet se illum offenderisse.

Sanctus Clemens refert de Sancto Petro, quod recordatus se Christum negasse, tanta à tot ille ex oculis lachrymarum fluxerint, vt faciem adusserint, & quasi canales fecerint. Dicitque, illum noctu, primo galli cantu surgere solitum fuisse ad orationem, & nunquam deinceps illa nocte dormiuisse, & tota vitahac consuetudinem obseruasse. Quod & nobis esset imitandum, & vtilissimum, quod quis in oratione, & extra eandem, facere potest exercitium, est actus contritione exhibere, odio habendo & detestando peccatum, firmiter proponendo male se millies mori, quam vnum mortale peccatum committere, à Deo petendo, vt potius illum ex hac vita decedere faciat, quam tale quid permittat. *Ne permittas me separari à te.* Ad quid enim ritam opto, nisi vt tibi seruiam? si tibi non seruiam; vitam nolo, aufer eam potius, quam te offendam.

CAPVT V.

De diuini amoris affectu.

Tertius affectus, quo nos exercet, quemque ex passionis mysteriorum meditatione colligere conuenit, est Dei amor. Nihil tam amandum mouet, quam si quis se amari sentiat, nec vlla vincula, nec compedes tam fortiter, manus & pedes constringunt. Anima ergo exacte Summum CHRISTI amorem qui hic tam elucescit considerans, & attente perpendens; necessario amore eius, qui tam eam amauit incenditur & inflammat. Ait Sanctus Apostolus & Euangelista Iohannes. *In hoc apparuit charitas Dei in uobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum.* Et S. Euangelista Lucas nominat amoris excel-

excessum, quod tantus ille esset. Quando coram tribus suis discipulis transfiguratus est CHRIS TVS, dicit, illic apparuisse Eliam & Moysen, & locutos cum illo fuisse de excessu, quem consummatus erat in Ierusalem, qui erat passionis, & mortis excessus. Et loquebantur cum illo, & dicebant excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem. Merito amoris excessus dicitur, primo, quia pro inimicis mortuus est. Maguus sane amor est, ut quis vitam det pro amicis, imo tantus, ut Seruator mundi dicat, maiorem amorem non esse, quem quis possit exhibere: Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Longius adhuc filii Dei amor processit, nam & pro inimicis animam dedit.

Idecirco ait Sanctus Apostolus Paulus, quod hic valde amorem suum patefecerit Deus: Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est.

Secundo amoris excessus dicitur, vna enim sanguinis gutta earum, quas pro nobis effudit in circumcissione, & sudoris in horro, & minimum nostrae redemptionis opus, sufficiebat, & iustissima totius iustitiae rigoris, satisfactio toti mundo, imo mille mundis erat (ut sancti dicunt) quod infiniti valoris opus esset, utpote ab infinito Deo profectum. Hac vero infinita illa bonitas & misericordia contenta non fuit, sed omnem nobis sanguinem, & vitam donare voluit.

S. Apostolus Paulus nimiam charitatem nominat, dum ait: Propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos: quod haec infinitis modis omnem amorem, qui dici vel cogitari possit, excedat. Propheta Zacharias de hoc beneficio agens, non satis habuit dixisse, quod proueniret ex Dei misericordia, sed addidit prouenisse ex visceribus & intimis illius praecor-

Rodriguez exercit. pars 2.

diis, dum ait: Per viscera misericordia Luc. 1. 78. Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto.

Quis ergo tam se amantem non redamabit: Hinc dilectus ille discipulus ait: Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos, 1. Ioan. 4. 19. Saltem illi vicem referamus, & conuenit illi eodem modo amorem exhibere, quo ipse nobis exhibuit, ipse nobis operibus, & quidem carissimis exhibuit, in quibus amor maxime aperitur & attenditur. Hinc D. Ambrosius inquit: Plus igitur Domine Iesu iniuriis tuis debeo, quod redemptus sum, quam operibus, quod creatus sum. Magnum fuit creationis beneficium, quod tamen tibi nullo labore constitit; nullo alio opus fuit, quam dicere, & statim factum est: Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandauit, & creati sunt. Sed redemptio nostra

Ambr. 1. 2. super Lu-
eam.

Psal. 32. 9.
Psal. 148. 8.

carius tibi constitit, quam dicere, nam sanguine & vita constitit: Exhibeamus ergo illi amorem non verbis, sed operibus: Filioli mei non diligamus verbo neque lingua, sed opere & veritate: dicit Euan-

1. Ioan. 3. 18.

gelista. Filius Dei nobis amorem exhibuit, quod pro nobis contemnatur & vilipendatur; exhibeamus eandem ei, desiderando contemni & vilipendi eius amore, & gaudeamus humiliationis & mortificationis sese offerente occasione. Ipse suum erga nos exhibuit amorem, se integre pro sacrificio aeterno Patri in cruce offerendo; tali modo ut nihil illi reliquum foret, quod non offerret nostri amore; ostendamus & nos, quo illum prosequimur, amorem, nos ei integre offerendo, & tradendo, dando totum eor, & desiderando ut tota eius in nobis fiat voluntas, & non nostra. In hoc tandem amor animaduertitur, non dicendo: Domine, valde te amo. Sicque illud Sancti Apostoli Iacobi à Sanctis exponitur: Patientia autem opus perfectum habet. Iacob. 1. 4. Cui enim oneri non est labor, mortificatio & humiliatio; re ipsa testatur, amorem quem habet, non in verbis, sed opere consistere, & verum esse.

Iacob. 1. 4.

gg esse.

esse, quod tribulationis & tentationis tempore non deficiat, quo veri amici examinantur.

Hic vel vnus fractus, omnium maximus, qui nobis ex passionis meditatione colligendus; ideoque ille nobis multum in oratione exercitandus & in actum deducendus, praesertim nos integre & ex toto corde Deo offerentes, vt de nobis statuatur, quod vult, vt vult, quando vult & quo modo vult: in hoc descendentes ad casus particulares & difficiles, qui occurrere queunt, non locum, non manus, non gradum vllum quicumq; etiam sit, omittamus, ad quem nos eius amore non offeramus. Hoc enim maximae utilitatis exercitium est, & summae perfectionis quoque valde verus amor proditur.

CAPVT VI.

De gratitudinis & gratiarum actionis affectu.

4 affectus est
gratiarum
actio.

Aug. opi. 77.

Quartus in oratione exercitandus affectus, & in passionis Dominicae meditatione inculcandus, est gratiarum actio. Inquit Sanctus Augustinus. *Quid melius & animo geramus, & ore promamus, & calamo exprimamus, quam Deo gratias? Hoc nec dici breuius, nec audiri, nec intelligi grandius, nec agi fructuosius potest.* Tanti Deus gratitudinem & gratiarum actionem facit, quod exhibitio populo suo aliquo beneficio, statim voluerit sibi canticum dici. *Immola Deo sacrificium laudis.* Et plena est sacra Scriptura canticis à Sanctis & filiis Israel in gratiarum actionem pro acceptis beneficijs à Dei

Psal. 49. 14.

Hieron. lib. 11
super Isaiam
cap. 39.

4. Reg. 19. 35.
Paral. 32. 11.

manu, decantatis Sanctus Hieronymus ait traditionem fuisse Hebraeorum, infinitam illam Regis Ezechiae, quae illum ad extrema deduxit, nam textus ait: *Aegrotauit Ezechias vsque ad mortem: ideo acidisse, quod post insignem illam & mi-*

randam Doctrinam ab Assyriis obtentam, qua Angelus Domini centum & octoginta millia eorundem vna nocte cecidit, canticum Deo non cecinisset, vtilij in similibus fecerant. Sanctus Augustinus agens de decem illis Leprosis, quos CHRIS TVS mundauit, diligenter discutit, quod ille, qui redijt, ad agendas gratias pro beneficio accepto, à CHRIS TV mundi Seruatore sit laudatus, & alij reprehensi, vt ingrati: *Nonne decem mandati sunt, & nonem vbi sunt, non est inuentus qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena.* Ne simus ergo ingrati beneficijs à Dei manu perceptis, & praesertim maximo beneficiorum, quod homo factus sit, & cruci pro nobis affixus. *Gratia fidei iussoris tui no obliuiscaris, dedit enim pro te animam suam,* dicit Sapiens. Christus pro nobis sibi decussit, & pro nobis soluit, dans sanguinem & vitam, fas ergo est, nos tantae gratiae & beneficij non oblitisci, sed gratos esse.

Sanct. Thomas de gratitudine agens, dicit, tribus modis fieri posse gratiarum actionem, primo, interiori in animo agnoscendo, & aestimando beneficij magnitudinem & se benefactori valde obligatum proficendo: secundo eum laudando & verbis gratias agendo: & tertio opere, beneficium compensando, secundum recipientis facultates. Omnibus his tribus modis studendum, nos in gratiarum actione exercere in singulis passionis mysterijs primo agnoscendo ceteralium & tantorum beneficiorum magnitudinem, quae singulis mysterijs continentur, & magni ea faciendo, & examinando separatim omnes eorundem circumstantias, & bona quae inde ad nos deriuata sunt & in posterum vique deriuabuntur, & propter illa nos obligatos ad illi aeternum seruicium, totis viribus fatendo.

Secundo & labijs nostris Deum laudando & glorificando, & vt omnia creata nobis ad eum laudandum & pro ijs gratias agendum, auxilio fiat, petendo, secun-

secundum illud Dni Pauli: *Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, Fructum labiorum consentientium nomini eius.* Tertio conando tantis beneficiis opere respondere, offerendo & tradendo illi totum cor, ut precedenti capite dictum est.

Inquit S. Bernardus, etsi quodcumque mysterium consideremus, semper existimandum nobis, dicenda esse verba illa Christi Seruatoris nostri, quae discipulis dixit, postquam eorum lauisset pedes: *Scitis, quid fecerim vobis?* capitulane hoc mysterium? intelligitis hoc creationis, redemptionis, & vocationis beneficium? Oh! quam male, quid pro nobis fecerit Deus, agnoscimus, & intelligimus! Si diligenter Domine perpenderem & excuterem, quod tu Domine, cum Deus esses non esses, pro me homo factus es, & pro me cruci affixus es; & motu opus non esset, ut tui amore liquefcerem, & totum cor tibi traderem: Et haec vera gratiarum actio esset.

Notat hic Sanctus Chrysostomus magnam utilitatis negocium, & dicit, fidelis serui affectum & sensum esse, magni facere Domini sui beneficia omnibus communia, & pro iisdem gratum esse, quasi sibi soli collata serent, & ipse solum debitor, & illis, pro omnibus satisfacere obligatus esset, ut faciebat Sanctus Apostolus Paulus dum diceret: *Qui delegit me, & tradidit sanctissimum pro me.* Merito hoc dicebat: ut & nobis diceret, quod (teste Chrysostomo) tantum mihi confert beneficium, quasi mihi soli collatum foret. Ut solis lumen tam me illuminat, quam si me solum illuminet, non donum minuit, sed potius auget, dum enim alios illuminat, socios mihi dat, qui mihi auxilio sint, consoletur & benefaciant: Eodem modo, quod se Deus hominem fecerit & in cruce mortuus fuerit, aequè mihi prodest, ac si soli mihi beneficium impensum foret. Dumque aliis beneficium confertur, commodum meum non minuitur, sed

potius multum augetur, nam eo ipso socii mihi dantur, qui ament, exhilarent & auxilio sint ad merendam & augendam gloriam. Praeterea, dicit tantum fuisse Dei aduersus unumquemque, amorem, quasi illum solum non alium amaret: & quantum ad Christi voluntatem & amorem, tam paratum fuisse (si opus fuisset) pro singulis, quam pro omnibus pati. Et ipso facto (dicit Chrysostomus) tantus fuit Christi amor, ut non recusaret pro vno solo facere, quod pro toto mundo fecit: Insuper verum esse, Deum mei in particulari recordatum esse, & in oculis suis me presentem habuisse, quando se hominem fecit, & in cruce mortuus est: *In charitate perpetua dilexit te.* & putat vitam suam, recte impensam, ut mihi vitam daret. Sic ut cuique Dei beneficia & mysteria expendenda sint, tanquam sibi soli collata fuissent similiter & amor, ex quo beneficium oritur, cui libet sic considerandus, velut illum solum amasset Deus, & ei dicendum cum Sancto Paulo: *Qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Beneficia & amor, ex quo haec orta sunt tali modo considerata in anima nostra magnam gratitudinem & amorem in eum, qui semper & perpetua claritate te diligit, excitant & mouent.

Addunt sancti: quod quamuis Deus à nobis exigat, ut ei pro beneficiis ab eo acceptis gratias agamus, non ideo fieri, quod ipse eo egeat, ut grati simus; sed quod hoc ad maius nostrum commodum & bonum cedit, ut hoc ipso nos nouis beneficiis dignos reddamus. Dicit S. Bernardus, quod sicut ingratitude & acceptorum beneficiorum obliuio causa est, quod Deus homini ea auferat *Ingratitudo est vetus vrens fontem pietatis exsiccat, vorem misericordiae & gratia fluens non recipiens;* sic gratitudo & gratiarum actio Deo pro beneficiis reddita causa est, quod Deus eadem conferret, & noua dona & gratias addit. Veluti flumina in mare defluunt & se exonerant, quod est quasi eorum fons ut inde

Ierem. 31. 3.

Ad Galat. 2. 20.

Chryso. ho. 25. in Genes.

Bern. serm. contra vitium peccatum ingratitude. Et serm. 1. in capis. de iuni.

rursus effluant; eodem modo dum Deo gratiarum actione, accepta beneficia reddimus, in noua dona & beneficia refluunt.

CAPVT VII.

De admirationis & spei affectibus.

5. Affectus
est admira-
tio.

Quintus affectus, quo nos in oratione & passionis meditatione exerceri expedit, est admiratio. Cum admiratione expendendum, quomodo DEVS, qui impassibilis, & immortalis est, patitur & moriatur, quodque pro illis ipsis patitur, & moriatur, qui illum morte afficiunt, & quod tantos, & tales dolores patitur, quales & quantos nullus vnquam mortalium perpessus sit. Mirare immensum Dei & infinitæ eius sapientiæ & altissimi Consilii caritatem & pietatem, remedium eligendo, tam hominis salutem conueniens, quod & misericordiæ & iustitiæ eius omni ex parte fieret satis. Si quis hæc, & similia, quæ hic apparent, diligenter & continue expendit, & in eorum admirationem raptus persisterit, quodque infinitæ bonitatis DOMINVS pro creaturis, tam vilibus, indignis, & ingratis hæc fecerit; bene sane orauerit. Præterea altissima habetur contemplatio, si quis in mirandorum Dei operum consideratione, & examine absorptus fuerit, & quo quis maiore horum mysteriorum luce illustrabitur, & quo plus illa examinabit; hoc plus mirabitur. In qua admiratione magnus DEI amor, cognitio, & beneficiorum gratitudo, & magna nostra confusio continetur. Hinc nobis eritendum, vt sepius nos hoc sancto affectu exerceamus: inde enim ad nos magna commoda manabunt. In Psalmorum fine, ponit Sacra Scriptura in textu Hebræo hoc verbum *Sela*, quod pauam, ponderationem & mysterii admirationem denotat; vt do-

ceamur, sæpe in hoc affectu nobis persistendum esse in mysteriis, quæ meditamur.

Sextum, quod ex passionis meditatione colligere licet, est spes & fiducia magna in Deum. Anima enim considerans quanta pro illa fecerit Deus, quamuis id non mereretur, & perspecta tanta cupiditate & prompta voluntate, quam Christus ad eam liberandam ostenderit, quod quidem hæc spes illa erat, quam in cruce se dicebat habere; hoc ipso erigitur, vt de tali bonitate & misericordia speret, omnia illi ad salutem necessaria, & conuenientia datum iri. *Quæ etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit:* dicit Sanctus Apostolus Paulus, ad Romanos.

Idque nobis fecit Dei filius, cum adhuc inimici essemus. Bene hæc ratio notanda est, quod S. Pauli sit, & magne confusio, cum ad Romanos dicat: *Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filij eius, multa magis reconciliati salui erimus in vita ipsius.* Si inimicos & Deo ex oculo nos misericordiæ suæ oculis adspexit, & tanto suo sumptu nos reconciliauit; nunc cum sumus reconciliati & amici, nec illi sanguine aut vita constabit, vt ante, & cum iam nullo sumptu opus sit; quibus nos oculis adspiciet? Qui nos nostris peccatis deformatos ante amauit; qui nos non amaret, quos sanguine suo precioso mundauit & dealbavit? Si nos illum fugientes, & eius inspirationibus resistentes quaerit & inuitauit, nec nos reliquit, donec domum deduceret; qui nos relinquet & obliuiscetur, postquam cum eo gratiam inuimus.

Ad hoc etiam multum conducet, vt fiducia hic affectus eruatur, Dei magnam misericordiam inquirere, & penetrare; quæ ei tam propria est, vt canat Ecclesia, *Deus cui proprium est misereri semper & parcere.* Verum quidem est, iustum Deum

Deum esse, & tantum in iustitia, quantum in misericordia esse, nam Deo vnum quid est. Opus vero Deo magis proprium, & quod ex se & libentius facit, & virtus, qua sapius vitur, est misericordia, vt canit Regius Propheta Plal. 144. vers. 4. *Suauius Dominus vniuersi, & miserationes eius super omnia opera eius*: illæque sunt quæ magis se aperiunt & splendent. Hoc opus magis suum dicit, & per Antonomasiam, & excellentiam Dei opus vocatur. Et Sanctus Apostolus Paulus Deum in misericordia diuitem prædicat, Dum ait: *Deus autem, qui diues est in misericordia*. Quamuis in omnibus diues sit, tamen particulariter in misericordia diues dicitur, qui loquendi modus est ad excellentiam significandam: vt & nos dicimus: Talis pecoris diues est; sic & Deus ditior est, & opes eius excellentiores, & eminentiores in misericordia: *Deus qui omnipotentiam tuam parcendo & miserando maxime manifestas*: canit Ecclesia. Hic maxime Deus omnipotentiam, & magnitudinem aperit, quod parcat & misereatur, & de eo plus gloriatur. Vt nobilis aliquis quamuis plures habeat gratias & dona, tamen de vno plus, quam de alio se offert, vt vnus de hastiludiis, alius de liberalitate; eodem modo & Deus de misericordia plus gloriari solet.

Ideo ait Sanctus Bernardus, misericordiam Deo opus esse, quod est factu: nam ex natura misericordia & beneficis affluit. Nec meritis nostris indiget, vt ideo misericordia in nos vtatur; castigare vero à Deo quasi alienum est, vt ad hoc deueniat, necesse sit illum à nobis ad id peccatis nostris cogi & compelli. Vt api proprium mellificare; pungeri vero minime, quod non facit nisi molestata, irritata & prouocata, & quasi vi coacta, ob iniuriam sibi illatam: Eodem modo dum Deus castigat, & damnat, id facit quasi vi prouocatus, & peccatus coactus: sicque ob dolo-

rem & tristitiam, quam exhibet: facile misericordiam suam demonstrat, vt in multis Sacræ Scripturæ locis videre est. Dum crescente hominum malitia terram diluuiio perdere statuerat, dicitur textus: *Et tacuit dolore cordis intrinsecus: delebo, inquit, hominem, quem creauit, à facio terra*, Genes. 6. vers. 6. Videtur illi vsque ad penetralia cordis peruenisse, quod mundus aqua in solitudinem esset redigendus. Et vrbs Hierosolymitanæ excidium prædicens, dicitur in Euangelio fleuisse: *Videns ciuitatem fleuit super illam*, Lucæ 19. vers. 41. Et per Esaiam inquit: *Hec consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis*, Esaiæ 1. v. 14. Vt iudex qui condemnationis sententiæ subscribere cogitur, sed cum lachrymis signat.

Neque hic solum, sed in ipsa castigatione & iudicio, quo nobis timorem inculcit, & minatur, amor & infinita misericordia, & salutis nostræ magnum desiderium se videnda præbent. Hoc exacte annotauit Sanctus Chryostomus in illud Regii Prophætæ: Psalm 7. v. 13. *Nisi conuersi fueritis, arcum suum tetendit, & parauit illum, & in eo parauit vasa mortis, sagittas suas ardentibus effecit*. Magna Dei est clementia & pietas (vt ait Sanctus ille) nos arcu minari & terrere, & verbis pœnam exaggerare, ne in illam labamur.

Eodem nobiscum modo agit Deus, vt cum filiis quos valde amant, solent patres, qui itam verbis amplificationis ostendunt, vt filiis timorem inuentiant, & se emendent, & punitione opus non sit.

Præterea, vt gladius cominus, arcus vero & balista eminus vulnerant, & lædunt, nihilque amplius necessarium ad nocendum gladio, quam gladio manum admouere & percutere; ad nocendum vero arcu, opus prius illum tendi, & sagittas pharetra extrahere, & arcui imponere, quæ arcu emillæ stridorem edunt propterea Deus nobis arcu minatur, vt

Chryso-
stomus.

De Christi imitatione, qua nobis ex
mysteriorum eius medita-
tione colligenda
est.

tempus suppetat castigationem fugien-
di, & euadendi, secundum illud Pro-
pheta, Psal. 59. v. 6. *Dedisti metuentibus te
significationem, ut fugiant à facie arcus, ut
liberentur dilecti tui.* Dumque decretum
illi esset mundum diluio perdere; cen-
tum annis ante prædici, & nunciari ius-
sit, ut sese homines corrigerent, ut qui
raurum caula emittit. Ethomilia 17. su-
per Genesin, agens & de pœna à Deo
serpenti inflicta, quod Euam decepisset,
ait idem Chrysostomus: Dei magnâ mi-
sericordiam aduertere, cui, ut patri, qui
valde filium diligit, non sufficiebat casti-
gare, qui occidit, sed gladium vel ha-
stam, qua occiderat, in manu capit, &
illum rumpit, & in mille frustra concidit;
eodem modo & Deus eum serpen-
te agit, qui quasi gladius & diabolica
malitiâ instrumentum fuerat, eum per-
petua pœna damnans. Deus peccatoris
mortem non vult, nec hominum perdi-
tione letatur; nam si tale quid vellet, sa-
tis illi causâ a te datum, si enim mortem
obiisses, tempore tibi noto, iam abhinc
multos annos esses in inferno: Sed no-
luit infinita illa bonitas & misericordia
morti nec diabolo permittere, ut eo te
deducerent. Nunquid voluntatis mee est
mors impij, dicit Dominus Deus, & non ut
conuertatur à viis suis, & uiuat? dicit
Deus per Prophetam Ezechielem, se nol-
le ut te damnes, quod caro hoc est san-
guine & vita te emerit, & noller tantum
precium perire, sed vellet omnes se con-
uerrere & saluos fieri, ut ait S. Apostolus
Paulus: *Qui omnes homines vult saluos
fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* His
& similibus considerationibus, quarum
Sacra Scriptura & Sancti pleni, moueri
debemus, ut Dei misericordiam plene fi-
damus, præsertim ea, quæ iam præ ma-
nibus est, videlicet, ut ad Iesu
CHRISTI passionem & me-
rita confugia-
mus.

Simile.

Ezech. 18.
23.1. ad Timoth.
2. 4.

Septimum, quod ex oratione & pas-
sionis meditatione nobis erucendum,
& in quo exercendi, est imitatio virtu-
tum, quæ hic in CHRISTO relucet.
Duas esse dicunt causas sancti, ob quas
Deus in mundum venit, & homo factus
est, & hæc sanctissima mysteria opera-
tus.

Prior & præcipua, ut hominem sua
morte & passione redimeret: posterior,
ut homini perfectissimum omnium vir-
tutum præberet exemplum, & iisdem
eos ad se imitandum moueret. Hinc est,
quod peccato in vltima cœna profundis-
sima humilitatis illo opere, quo genu-
bus flexis ante discipulos diuinis mani-
bus, eorum lauit pedes, statim illis dixit:
*Exemplum enim dedi vobis, ut quem-
admodum ego feci, ita & vos faciatis.* Quod-
que tunc temporis de hoc opere monuit,
intelligi voluit de omnibus alijs, & ut
indicauit Sanctus Apostolus Petrus in
priori sua Canonica, vbi de CHRISTI
passione loquens ait: *Christus passus est
pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut se-
quamini vestigia eius.* Ideoque ait Sanctus
Augustinus: *Crux Christi non solum est
lectulus morientis, sed & cathedra docen-
tis, se imitari, & quid nobis agendum.* Et
licet tota Christi vita perfectissimum vir-
tutis fuerit exemplum & speculum; ta-
men videtur in passione repetere voluisse,
quicquid tota vita verbo & exemplo
nos docuerat, efficiens omnes vitæ
in illa in summo gradu nitere, & efful-
gere.

Id causa est, quod nobis omnibus nec-
uis procurandum sit, ut ex horum myste-
riorum consideratione, CHRISTI vir-
tutes

ntes imitandi affectum parem, singulas virtutes per se, & separatim expendendo & ponderando, & inde in voluntate affectum & magnum eius desiderium excitando, simul propositum efficax eius actus & operationes exercendi, & perficiendi contrarii vitii odium horroremque inducendo. Sicut si quis Christi humilitatem expendat, quod DEVS se tam abiecerit, & prompta voluntate contumeliis & hominum iniuriis, & quidem tam enormibus iniuriis obtulerit, hic illi subsistendum, & se contemnendum, se vilem nulliusque precii habendum, & ex toto corde desiderando, ne honoribus quis cumuletur vel existimetur, aut pluri aliis fiat; & proponendo, si contingeret aliquas ab hominibus iniurias inferri, libenter se illas passurum, & lætaturum quod sese offerrent, vt saltem aliqua in re CHRISTVM posset imitari & illi similis esse. Similiter Christi patientiam perpendens, voluntate statuerendum est, omnia aduersa prompte & sine murmuratione tolerare, & accipere, & cupere vt illa se offerant, & DEVS tribulationes & vitæ huius angustias immitat, vt CHRISTVM DOMINVM suum imitetur. *Nolo Domine sine vulnere vivere, quia te video vulneratum*, dicebat S. Bonavent. Atque ita nobis per omnes virtutes, per obedientiam, charitatem, mansuetudinem, castitatem, paupertatem, & abstinentiam, quæ omnes in illa reloquent, discurrendum est, & conandum, vt nos eius imitandi desiderio exerceamus.

Est & hic aduertendum, quod superius attigimus, in singulis virtutibus ad casus particulares descendendum esse, qui se nobis offerre possunt, illos accipiendo & gaudento illis Dei amore. Hic enim magis conducunt, quam generales, eisque plus indigemus, verbi gratia, agendo de humilitate, ad casus speciales descendendum, & huiusmodi excogitandi, qui nam tui contemptus, & dedecoris causa accidere possint. Primo

faciliores, & post difficiliore, quiue altius penetrarent, si se offerrent illique ita expendendi, quasi in actum deducerentur, usque lætandum quasi præsentessent.

Eodem modo dum tractas de indifferentia, patientia, mortificatione & conformitate cum voluntate diuina: hac enim ratione paulatim virtus in animam insuit & imbibitur, & contraria passio vel vitium remittitur & nauigatur. Sicque post actus faciliior erit, vt se obtulerit occasio, quasi iam præuisus, & animo conceptus. Et ad hoc, orationis desideria & proposita faciunt.

Hac ratione abundantem diuitem, & vtilissimam materiam suppeditauimus, vt orationi & CHRISTI DOMINI nostri passionis meditationi insistatur, & alia sanctissimæ eius vitæ mysteria ruminentur. Et nemo iure dicere poterit, se nescire quid agere debeat, nec cui insistere, quandoquidem tantos affectus in medium attulimus, quibus nos singulis momenti exercere poterimus. Quibus additur, quod in singulis mysteriis, & affectibus, ad magis nos mouendum, considerare & examinare liceat sequentia.

Primo, Quis sit, qui patitur: Secundo, Quid patitur: Tertio, Modus, quo patitur, videlicet, patientia, humilitas, mansuetudo, & amor. Quibus patitur & amplectitur hos cruciatus & iniurias: Quarto, Pro quo patitur: Quinto, A quibus: Sexto, Quis finis, ob quem patitur, quæ puncta vulgo ponuntur, & à sanctis examinantur, in quibus magno cum fructu insistere licebit. Et quamuis aliud, non esset, tamen in solo postremo imitationis affectu, satis nobis materiam in omnem vitam esset; quod duplici ratione videre licebit: priore quod per omnes virtutes discurrere liceat, & omnibus egemus & omnes hic in Christo reperire licet. Posteriore, si in singulis virtutibus per casus particulares peruagmur, qui solent & possunt se offerre, quos tantum directos.

6. Circumstantia in Christi passione meditando.

Tractat. 3.
c. 27.

directos & preparatos habere & reddere debemus, vt eos non solum cum patientia, sed & gaudio & lætitia toleremus, secundum superius dicta; satis nobis negotij est, quo tota vita occupemur etiam vnica sola virtute, quanto magis in tantis.

Idcirco dico & affirmo, quamuis alij affectus maximi sint momenti; hic tamen Imitationis affectus, alios antestat, & magis necessarius esse, continet enim in se diuini amoris affectum, & omnes virtutum actus in se comprehendit. Sic vt imitatio non vnus affectus solus, sed omnium sanctorum affectuum epitome & compendium sit in quibus Christiana vita & eius perfectio sita est.

Hæc ergo ordinaria occupatio nostra in oratione & CHRISTI passionis & vitæ meditatione esse debet: & fructus precipuus, qui nobis inde colligendus, vt videlicet, incumbamus in eius virtutis imitationem, qua quis plus indiget; in eadem perstando, penetrando, perseuerando, & eius sibi habitum parando, donec eandem quasi imbiberit, & altas in animo radices egerit, eaque minuat & sedet passionem & vitium contrarium: Et postea ad aliam virtutem transeundo, & sic deinceps. Et hoc longe melius & vtilius est, quam in oratione multis se intricare, & omnia leui brachio percurrere.

CAPVT IX.

In quo quibusdam exemplis confirmatur, quam vtile & Deo gratum sit se passionis Christi Seruatoris nostri meditatione exercere.

Siluest. in
se aurea ser.
de S. Ma-
ria Magda-
lina.

Siluester refert de Sancta Maria Magdalena, quæ post CHRISTI Seruatoris nostri in cœlum ascensionem in asperum quoddam & inuium desertum secesserat, in qua triginta duos annos vixit: quod

CHRISTVS eam docere voluerit, quæ se exercitio in illa solitudine occupare posset, quod illi & gratissimum esset & maxime placeret. Hinc initio ad eam misit Sanctus Archangelum Michael in manu pulcherrimam Crucem habentem, quæ ad speluncæ ingressû fixit, vt Sancta hæc eâ quotidie in oculis gerens, & nunquam visum ab eadem retrahens, nunquam etiam sanctorum mysteriorum, quæ in illa exhibebantur, & perfecta erant, memoriam deponeret. Hinc toto illo tempore, quo in eremo illa latuit, continue meditabatur hæc passionis & mortis CHRISTI Redemptoris & Magistri sui mysteria.

Idem Sancta hæc cuidam Dei seruo ex Sancti Dominici familia manifestauit, vt fufius idem illud exponit Siluester.

Ludolphus Carthusianus narrat de quodam Dei seruo, qui in solitudine vivebat, & vitam perfectam & sanctam agebat, quod valde expebat Deo seruire, & singulariter scire, quæ opera ei gratissima forent, quæque maxime summo fieri vellet.

Perebat multo cum seruire & instantia id sibi declarari. Quodam tempore ei oranti & eadem petenti apparuit CHRISTVS, totus vulneribus confossus, nudus, & tremens, & graui cruce humeris onustus, qui ait illi: Omnium mihi gratissimum, & quo mihi gratius a seruis meis exhiberi non potest, seruitium est; si me iuuent in portanda hac cruce, quod fiet, si me omnium cruciatuum & dolorum meorum consideratione comitentur, & suauiter mihi in animo condolent: Quibus dictis disparuit.

Vincencius, Sanctus Antonius, & Surius referant in vita Sancti Edmundi Archiepiscopi Cantuariensis in Anglia, quod Sancta huic adhuc puero, & in Oxoniensi vniuersitate primis Grammaticæ fundamentis operam danti, & quodam die per agros ambulanti sancti que meditationibus occupato repente apparuit

erit puer Iesus albus & rubicundus, ut illum sponsa describit, & se indicans, & cum eo aliquot suavissimos sermones miscens, inter alios, ipsi author fuit multumque commendavit, ut aliquod vitæ, passionis & sanctissimæ mortis eius mysterium quotidie mente pereurreret, affirmans id ei contra diabolum & eius insidias maximum auxilium & efficacissimum remedium fore, ut se in omni virtute conseruaret, & tandem mortem bonam & salutarem obiret. Quo dicto & salutari hoc consilio proposito, evanuit, puero Edmundo magna in animo consolatione perfuso. Et ab eo tempore magna cum diligentia quotidie circa vesperam alienius vitæ & passionis Christi meditationi incubuit: ex qua meditatione, magna devotione & profectu & remedij contra omnia potiebarur.

In Prædicatorum historia narratur de quodam eius ordinis religioso, natione Germano, magnæ virtutis & sanctitatis viro, quod à tenera ætate singulari ad Christi passionem devotione affectus, de qua solitus erat multo cum marore & lachrymis sapius meditari, & eius sanctissimis vulneribus reverentiam exhibere, legendo ad quodque eorum illa Ecclesiæ verba: *Adoramus te Christe & benedicimus tibi, quia per crucem sanctam tuam redemisti mundum.* Illaque dicens, quinquies genua flectebat, & toties orationem Dominicam legebat, orans Deum, ut sanctum ei timorem & amorem largiretur. Quam vero ei grata & accepta fuerit hæc devotio, perspicue in singulari quadam gratia, quam ei exhibuit, demonstravit. Nam ei oranti Christus valde benignus & graciosus apparuit, illum vocans & invitans, ut siue mecum accederet, & vulneribus eius frueretur: quod & summa eum reverentia & humilitate complevit, ore illa attingens, & tanta inde, in eius animam manavit suavitas & dulcedo, ut postea illi, quicquid Deus non esset, amaritudo & incredibile tormentum esset.

Narrat Lipomanus & Surius de Ab-

bate Palæmone S. Pachomij magistro, quod dum ipso Paschatis die Pachomius sibi in prandium herbas cum oleo & sale parasset, quod solennis ille dies esset, & solitus esset alijs diebus herbas sine oleo, addito tantum sale edere, videns bonus senex eandem oleo conditas, flere cepit & lachrymas multas fundere, in memoriam Domini passionem revocans & dicens: *Dominus meus crucifixus est, & ego nunc oleum comedam?* nunquam t. le quid Deus permittat. Respondit discipulus Pachomius, quod Pascha esset, ideoque has delicias perimere non posse, sed quicquid diceret, & quamvis importunius urgeret, nunquam adduci potuit, ut gustaret.

De quodam Christiano captivo, & F Thom Can. Christi passioni valde devoto scribitur, qui præ continuam memoriam, quam de illa habebat, semper maestus & tristis erat. Quod videns tyrannus, cui serviebat, subinde interrogabat, cur te stareur, & cum socijs non gauderes? Respondebat ille, se latari non posse, quod cordi impressam haberet Domini passionem. Quo audito tyrannus scire volens, num vera diceret, pectus eius scindi & aperiri iussit, & cor extrahi, in quo Christi crucifixi imago inuenta perfectissima exarata, causa fuit, quod tyrannus ad fidem converteretur.

Huius simile est, quod refertur de sancta virgine Clara de Monte Falconis quæ in vita, Christi passioni valde devota fuerat, qua vita sancta, fuit in una parte cordis, Christi crucifixi imago cum tribus clavibus, lancea, spongia, & arundine inuenta, omnia ex virginis sanctæ carne perfectissime facta, ex altera vero parte flagella quinque ramis distincta, columna & spinea corona. Quod miraculum usque in hodiernum diem monstratur in monte Falconis Italie loco.

p. 2. l. 4. ca. 12.
Chron. S.
Francisci.